

Sygn. akt V Ca 431/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia	SSO Barbara Chłędowska
Sędzia:	SSO Adam Simoni (spr.)
Sędzia:	SSR del. do SO Witold Benicki
Protokolant:	st. sekr. sąd. Edyta Rak

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt XI C 1348/14

I. oddała apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Adam Simoni SSO Barbara Chłędowska SR del. do SO Witold Benicki

Sygnatura akt V Ca 431/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 września 2015 roku

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 marca 2015 roku, sygn. akt XI C 1348/14 Sąd Rejonowy w Rzeszowie XI Wydział Cywilny po rozpoznaniu sprawy z powództwa A. W. wytoczonemu przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w W. zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 40 000 zł z ustawowymi

odsetkami od dnia 19 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu zasądzać na rzecz powoda od strony pozwanej kwotę 4 642,12 złote.

Motywy jakimi kierował się Sąd Rejonowy wydając zaskarżone orzeczenie oraz jego podstawa prawna znajdują swoje odzwierciedlenie w pisemnym uzasadnieniu (k. 89-100).

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając wyrok w części, w pkt I w zakresie zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda kwoty 20 000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz zasądzonej odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia od dnia 19 października 2012 roku, a także w pkt II wyroku i wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 20 000 złotych tytułem zadośćuczynienia, zasądzenie odsetek ustawowych od przyznanej tytułem zadośćuczynienia kwoty od dnia 26 marca 2015 roku, oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie oraz stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu za I instancję zgodnie z wynikiem procesu. Równocześnie strona pozwana wniosła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za II instancję wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1) naruszenie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zasądzona na rzecz powoda kwota 40 000 złotych tytułem zadośćuczynienia pieniężnego jest odpowiednia, podczas gdy jest to kwota rażąco wygórowana w stosunku do rozmiarów krzywdy doznanej przez powoda wskutek śmierci osoby najbliższej – ojca S. W.,

2) naruszenie art. 481 kc w zw. z art. 455 kc oraz art. 482 § 1 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i ustalenie jako dnia wymagalności roszczenia o zadośćuczynienie dnia 19 października 2012 roku zamiast dnia wyrokowania to jest dnia 26 marca 2015 roku, skutkujące niezasadnym ustaleniem daty początkowej naliczania odsetek ustawowych od przyznanej tytułem zadośćuczynienia kwoty 40 000 złotych od dnia 19 października 2012 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna.

Ustalenia faktyczne i przyjętą podstawę prawną rozstrzygnięcia przez Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy w pełni aprobuje i przyjmuje jako własną.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego przez stronę skarżącą zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc, Sąd Okręgowy nie dopatrył się uchybień w zakresie zastosowania przez Sąd Rejonowy wyżej wskazanych przepisów.

Zgodnie z art. 448 kc zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę może żądać osoba, której dobro osobiste zostało naruszone. Sąd Rejonowy ustalając natomiast, że dobro osobiste powoda w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej jego i zmarłego ojca zostało naruszone, prawidłowo zastosował w niniejszej sprawie art. 448 kc.

Ponadto, jak przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 czerwca 2011 roku - „aby ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011r. , III CSK 279/10). Opierając się na powyższym poglądzie oraz mając na uwadze ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, że powoda łączyła z ojcem silna i pozytywna więź emocjonalna, która to więź została zerwana przez jego śmierć.

Sąd Rejonowy równocześnie prawidłowo przyjął, że powód na podstawie wyżej wskazanych przepisów mógł dochodzić od strony pozwanej zadośćuczynienia w żądanej kwocie. Przyjęcie jako podstawy żądania zadośćuczynienie w przypadku śmierci osoby najbliższej przed dniem 3 sierpnia 2008 roku – art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc, zostało

zatwierdzone utrwalonym już orzecznictwem Sadu Najwyższego. Przykładowo należy wskazać, że w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 (OSP 2011, Nr 2, poz. 15, LEX nr 599865) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że "spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc". Natomiast w uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 (LEX nr 604152, Biul. SN 2010, Nr 10, poz. 11) Sąd Najwyższy również wyraził pogląd, że "najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r."

W niniejszej sprawie działanie sprawcy wypadku, za którego strona pozwana odpowiada gwarancyjnie, spowodowało śmierć, na skutek czego powód utracił ojca. Postępowanie dowodowe wykazało natomiast, że więź między powodem a zmarłym była bardzo silna. Tym samym przedwczesna śmierć S. W. naruszyła dobro osobiste powoda, jakim jest więź rodzinna i wyrządziła mu krzywdę w postaci cierpień fizycznych i psychicznych.

Sąd Rejonowy trafnie zatem uznał, że powodowi przysługiwało na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę. Równocześnie w ocenie Sądu Okręgowego, przyznana z tego tytułu kwota jest odpowiednia, mając na uwadze okoliczności faktyczne sprawy. Nie można podzielić poglądu skarżącej, iż kwota ta jest rażąco wygórowana.

Należy w tym miejscu wskazać, że wysokość zadośćuczynienia pozostawiona jest do oceny Sądu. Brak w tym zakresie sztywnych norm określających wysokość zadośćuczynienia. Ponadto zmiana wysokości sum zadośćuczynienia zasądzonych przez sąd pierwszej instancji, może nastąpić jedynie w razie rażąco błędnego określenia wysokości należnych kwot, tzn. ich istotnego zawyżenia albo zaniżenia (tak też Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 24 czerwca 2015 roku, sygn. I Aca 198/15, LEX nr 1761746).

Jednocześnie należy nadmienić, że w przypadku naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej, zadośćuczynienie przyznane na podstawie art. 24 kc w zw. z art. 448 kc obejmuje różne aspekty krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej. Jego wysokość powinna być ustalona na takim poziomie, by spełniało ono swój cel, jakim jest wynagrodzenie krzywdy związanej z gwałtowną zmianą sytuacji członków rodziny zmarłego. Suma ta powinna jednak uwzględniać przede wszystkim rozmiar krzywdy realnie odczuwanej przez osoby występujące z danym roszczeniem według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc).

Na rozmiar krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej (art. 448 kc) wpływ mają przede wszystkim takie czynniki jak: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią tej osoby, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 roku, sygn. akt I Aca 1824/14, LEX nr 1766088).

Wskazać przy tym należy, że naruszenie dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich.

Suma zasądzona przez Sąd I instancji, uwzględnia wszystkie aspekty krzywdy wyrządzonej powodowi, a zatem niezasadne są zarzuty wskazujące na jej rażące wygórowanie. Sąd Okręgowy podzieliła stanowisko Sądu Rejonowego, co do przyczyn leżących u podstaw orzeczenia o wysokości zadośćuczynienia. Kwota 40 000 złotych za krzywdę jaką spowodowała przedwczesna i nagła śmierć ojca powoda jest dość umiarkowana mając na uwadze wszystkie okoliczności jakimi się kierował Sąd I instancji, a więc bardzo silną więź łączącą powoda ze zmarłym ojcem, który był dla niego „podporą” (miał on z nim bardzo dobry kontakt, rozmawiał z nim na każdy temat, radził się w razie problemów), uznawanie go przez powoda za wzór, odczuwanie braku zmarłego ojca do dnia dzisiejszego. Nagła

strata ojca przez powoda wiązała się ponadto z bólem, pustką, smutkiem i zwątpieniem po stronie powoda, a także zaburzeniami snu i łaknienia. Zmarły ojciec był jedną z najbliższych powodowi osób, tym bardziej, że pomimo zamieszkiwania w innych miejscowościach utrzymywali oni ze sobą stały i systematyczny kontakt. Konkludując Sąd Okręgowy uznał, że zasądzona przez Sąd I instancji kwota zadośćuczynienia nie jest rażąco wygórowana i spełnia swoją funkcję kompensacyjną.

Niezasadny był równocześnie podniesiony przez stronę pozwaną zarzut naruszenia art. 481 kc w zw. z art. 455 kc oraz art. 482 § 1 kc. W pierwszej kolejności należy wskazać, że Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie nie zasądzał odsetek od tak zwanych „zaległych” odsetek, a o których mowa w art. 482 § 1 kc. Nie było więc możliwe naruszenie przez Sąd Rejonowy wyżej wskazanego przepisu. Równocześnie należy wskazać, że odsetki, w zasadzie według stopy ustawowej, należą się, zgodnie z art. 481 kc, za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, choćby więc wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Wbrew zarzutom apelującego Sąd Rejonowy zgodnie z obowiązującymi przepisami przyjął, iż strona pozwana pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia po upływie terminu wskazanego w wezwaniu powoda z dnia 11 września 2012 roku. Wyrok zasądający zadośćuczynienie ma bowiem charakter deklaratoryjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2005 r., I CK 7/05, nieopublik., oraz z dnia 22 lutego 2007 r., sygn.I CSK 433/06). Zobowiązane do zapłaty zadośćuczynienia (art. 445 § 1 kc) ma natomiast charakter zobowiązania bezterminowego, toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania wierzyciela (pokrzywdzonego) skierowane wobec dłużnika do spełnienia świadczenia (art. 455 kc). W piśmie z dnia 11 września 2012 roku powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty określonej kwoty z tytułu przedmiotowego zadośćuczynienia do dnia 28 września 2012 roku, przedstawiając wyczerpująco okoliczności faktyczne przemawiające za przyznaniem zadośćuczynienia w wymienionej kwocie. Rozmiar doznaney przez powoda krzywdy był więc znany stronie pozwanej w dniu doręczenia tego wezwania, a najpóźniej w dniu 28 września 2012 roku, kiedy to strona pozwana odpowiedziała na wezwanie do zapłaty wystosowane przez powoda. Strona pozwana nie uregulowała należności wynikającej z przedmiotowego wezwania do dnia 28 września 2012 roku i pozostawała w opóźnieniu z tego tytułu od dnia 29 września 2012 roku. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy prawidłowo zasądził odsetki od dnia 19 października 2012 roku, zgodnie z żądaniem pozwu. Nie można więc zgodzić się z apelującym, że odsetki powinny zostać zasądzone od dnia wyrokowania.

Prawidłowe jest równocześnie rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w przedmiocie kosztów procesu, mając na względzie wynik końcowy sprawy.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 385 kpc oddalono apelację.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 kpc stosując zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania.